

विद्यालयहरूमा जातीय एकता प्रवर्द्धन र जातीय भेदभाव रोकथाम

(Nepali Version)

विषयसूची

1. परिचय	2
2. यो बुकलेटले के हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको छ ?	2
3. जाति भेदभाव अध्यादेशलाई बुझ्न किन महत्त्वपूर्ण छ ?	3
4. भेदभाव कहिले हुन्छ ?	3
A. प्रत्यक्ष भेदभाव	3
B. अप्रत्यक्ष भेदभाव	4
a) विद्यालयमा भाषा सम्वन्धी आवश्यकता	5
b) धार्मिक अभ्यास (परम्परा) तथा विद्यालयका नियम	5
5. जातीय दूर्व्यवहार भनेको के हो ?	6
A. अवाञ्छनीय आचरण	6
B. प्रतिकूल वातावरण	7
6. जातीय गालीगलौज भनेको के हो ?	8
7. पीडित बनाउने क्रियाद्वारा हुने भेदभाव भनेको के हो ?	8
8. तपाईंले भेदभावको सामना गर्नुभयो भने के-कस्ता कदमहरू चाल्न सकिन्छ ?	9
9. गैर-कानूनी कार्यका लागि को उत्तरदायी (जिम्मेवार) हुन्छ ?	9
A. विद्यार्थी/विद्यालय कर्मचारी/शिक्षक/ आवेदक विद्यार्थीहरू	9
B. विद्यालय प्रशासकहरू/ संयुक्त व्यवस्थापन समिति	9
10. भेदभाव वा दूर्व्यवहारको उजुरी EOC मा गरियो भने के हुन्छ ?	10
11. मैले मध्यस्थता मार्फत कस्तो प्रकारको समाधान प्राप्त गर्न सक्छु ?	11
12. विद्यालय/किन्डरगार्टेनहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्नहरू (FAQ)	12
13. अभिभावक/विद्यार्थीहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्नहरू	16
14. सुझाइएका अभ्यासहरू	19
A. विद्यालयका लागि	19
B. अभिभावकका लागि	20
15. उपयोगी लिङ्क तथा सम्पर्कहरू	21

1. परिचय

शिक्षा हाम्रा बालबालिकाहरूको भविष्यको चावी हो । शिक्षाले व्यक्तिहरूलाई उनीहरूको क्षमता विकास गर्न सक्षम बनाउने मात्रै नभई, रोजगार जस्ता अन्य क्षेत्रहरूमा उपलब्धि हासिल गर्न पनि यो महत्वपूर्ण हुन्छ । समुदायका सम्पूर्ण सदस्यहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा समान पहुँच सुनिश्चितता गर्नु भनेको मानव संसाधनहरूलाई पूर्ण रूपमा विकास गर्ने र हाम्रो समुदायको प्रतिस्पर्धात्मकतालाई कायम राख्नको लागि आधारभूत कुरा हो । यसका साथै, यो समुदायमा समानता र मेलमिलाप हासिल गर्नका लागि अत्यावश्यक छ ।

यस सम्बन्धमा, विद्यालयहरू हाम्रा बालबालिकाहरूको शिक्षा र समग्र विकासको केन्द्रमा हुन्छन् । विद्यालयहरूले विविध पृष्ठभूमिहरूका बालबालिकाहरूलाई स्वागत गर्नुपर्छ तथा उनीहरूलाई ज्ञान, सामाजिक अन्तरक्रिया र असल नागरिकको दायित्व सहित शिक्षाले प्रदान गर्नसक्ने सबै कुराहरूबाट लाभ प्राप्त गर्नका लागि सक्षम गराउनुपर्छ । यद्यपि, यो उद्देश्य विद्यालय, शिक्षाविद्, शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यार्थीहरू सबै एकसाथ समावेशी र जातीय रूपमा सामञ्जसपूर्ण अध्ययन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्नेतर्फ मिलेर काम गरे मात्र पूरा गर्न सकिन्छ, जुन उच्च गुणस्तर र न्यानसंगत शिक्षा डेलिभरी (प्रदान) गर्नको लागि महत्वपूर्ण हुन्छ ।

हालैका वर्षहरूमा जातीय अल्पसङ्ख्यक विद्यार्थीहरूका लागि आफ्नो ढोका खोलेका विद्यालयहरूले संख्या बढ्दो छ । अन्य विद्यालयहरूलाई पनि यसमा आफूहरूलाई सरिक गराउनका लागि जोडदार रूपमा सुझाव दिइन्छ किनभने साँस्कृतिक रूपमा समावेशी विद्यालय वातावरणले अल्पसंख्यक विद्यार्थीहरूलाई मात्र नभएर अन्य विद्यार्थीहरूलाई पनि उनीहरूको भाषा एक्सपोजरमा विविधता ल्याएर, अन्य मानिसहरूबारे उनीहरूको बुझाइलाई मजबुत बनाएर र विश्वव्यापी परिप्रेक्ष्य विकास गरेर लाभ पुऱ्याउँछ । कानूनको पालना गर्न आवश्यक त छ नै, विद्यालयहरूलाई कानून भन्दा माथि सोच्न तथा हडकडमा बस्ने अल्पसङ्ख्यक जातिहरू हाम्रो समुदायका अभिन्न भाग हुन् भन्ने तथ्यलाई अंगाल्न प्रोत्साहित गरिन्छ । जाति भेदभाव अध्यादेश (RDO) विद्यालयमा कसरी लागू हुन्छ भन्ने कुरा बुझ्नु र जातीय एकतालाई प्रवर्द्धन गर्ने कुराहरू जातीय अल्पसङ्ख्यक विद्यार्थीहरूलाई भर्ना लिने विद्यालयहरूमा मात्र सीमित छैन । हाम्रो समाजका भावी स्तम्भको रूपमा सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूलाई यो ज्ञान तथा दृष्टिकोणले सुसज्जित गरिनुपर्दछ ।

2. यो पुस्तिकाले के हासिल गर्ने लक्ष्य राखेको छ ?

यो पुस्तिकाको लक्ष्य भनेको जानकारी प्रदान गर्ने हो । वास्तविक परिस्थिति तथा उदाहरणहरूको मद्दतबाट, कानूनको व्याख्या गरिनु मात्रै नभएर प्रयोगात्मक कानून भित्रका सिद्धान्तहरूको व्यावहारिक पक्षलाई पनि थप स्पष्ट पारिएको छ । विशेषगरी, यो पुस्तिकाका लक्ष्यहरू निम्नानुसार छन् :

- ☛ विद्यालय, शिक्षाविद्, शिक्षक, अभिभावक र विद्यार्थीहरूलाई जातीय समानताका सिद्धान्तहरूको बारेमा सूचित गर्ने तथा शिक्षा प्रदान गर्ने;
- ☛ सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूलाई यी सिद्धान्तहरूलाई अंगालेर तथा यिनको पालना गर्नका लागि एकसाथ कार्य गर्न प्रेरित गर्ने;
- ☛ किन्डरगार्टेन, विद्यालय तथा अन्य शैक्षिक संस्थाहरूमा RDO को कसरी लागू हुन्छ भन्ने बारेमा व्याख्या गर्ने; र
- ☛ शैक्षिक संस्थाहरूलाई RDO को साथसाथै जातीय समावेशी र एकताका सामान्य सिद्धान्तहरूको पालना गर्नमा मद्दत गर्नका लागि उपयोगी सुझावहरू उपलब्ध गराउने ।

3. जाति भेदभाव अध्यादेशलाई बुझ्न किन महत्त्वपूर्ण छ ?

सन् 2008 मा पारित गरिएको RDO ले जाति, छालाको रङ, वंशज, राष्ट्रिय मूल र जातीय मूलको आधारमा हुने भेदभावलाई निषेधित गर्छ । RDO शिक्षा तथा वस्तु, सुविधा र सेवाहरूको प्रावधानको क्षेत्र लगायत अन्य क्षेत्रहरूमा लागू हुन्छ । त्यसकारण, RDO विद्यालय, टिउशन (टुटोरियल) सेन्टर, किन्डरगार्टेन, अन्य शैक्षिक संस्थाहरू र बाल स्याहार केन्द्रहरूमा बाध्यकारी हुन्छ ।

RDO लाई बुझेर तथा यसको पालना गरेर, विद्यालयहरूले आफ्ना कानूनी दायित्वहरू पूरा गर्ने तथा विद्यालयमा समानता र समावेशीतालाई सिर्जना मात्रै गर्ने नभई, विद्यालयहरूले भेदभावसम्बन्धी उजुरीहरू र मुद्दामामिलालाई पनि रोकथाम गर्न सक्छन् ।

अभिभावक र विद्यार्थीहरूका लागि, यो पुस्तिकाले RDO अन्तर्गतका तपाईंका अधिकार तथा उत्तरदायित्वहरूको बारेमा र तपाईं वा तपाईंको बच्चा विरुद्ध जातिको आधारमा भेदभाव गरिएको भएमा भने त्यसको समाधान गर्ने बाटोको बारेमा बुझ्नका लागि मद्दत गर्छ । विद्यालयहरूका लागि, यसले नीतिहरू तथा विविधता तथा समावेशीताको प्रवर्द्धनका उपायहरू तर्जुमा गर्नका लागि सन्दर्भको रूपमा काम गर्न सक्दछ जसले गर्दा विद्यार्थीहरूमा बहुसाँस्कृतिक वातावरण विकसित हुन सक्छ र उनीहरू सफल हुन सक्छन् ।

4. भेदभाव कहिले हुन्छ ?

A. प्रत्यक्ष भेदभाव

कुनै व्यक्तिलाई उसको/उनको जातिको आधारमा कम अनुकूलपूर्ण व्यवहार गरिन्छ भने प्रत्यक्ष भेदभाव हुन्छ । उदाहरणका लागि, यदि विद्यालयले जातीय मूलको कारणले गर्दा विद्यार्थीलाई भर्ना गर्न अस्वीकार गर्ने निर्णय गर्छ भने, यसबाट RDO को उल्लङ्घन हुनसक्छ ।

(अभिभावक/विद्यार्थीहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #1 हेर्नुहोस्)

कुनै शैक्षिक संस्थानको जिम्मेवार निकायले जातिको आधारमा कुनै व्यक्तिलाई भेदभाव गर्नु गैर-कानूनी हुन्छ भनी RDO को दफा 26 ले उल्लेख गर्छ:

(a) निकायले उक्त व्यक्तिलाई शैक्षिक संस्थानमा विद्यार्थीको रूपमा भर्ना हुनका लागि पेश गरेका सर्तहरूको आधारमा;

(b) उक्त व्यक्तिको संस्थानमा विद्यार्थीको रूपमा भर्ना हुने आवेदनलाई अस्वीकार गरेमा वा जाना जानी आवेदन लिन इन्कार गरेमा;

(c) उक्त व्यक्ति संस्थानको विद्यार्थी भएको खण्डमा :

(i) उक्त व्यक्तिलाई कुनै लाभ, सुविधा वा सेवाहरूको पहुँच गर्ने तौर-तरिकामा वा ती चीजहरूको पहुँच गर्नबाट इन्कार गरेमा वा जाना-जानी पहुँच गर्न नदिएमा; वा

(ii) कुनै व्यक्तिलाई संस्थानबाट निष्कासन गरेमा वा उक्त व्यक्ति उपर अन्य कुनै हानी-नोक्सानी गरेमा ।

यदि विद्यालयमा भर्ना भएका विद्यार्थीहरूले आफ्नो जातिको आधारमा कम अनुकूल व्यवहारको समाना गरेमा पनि प्रत्यक्ष भेदभाव हुन सक्छ । कम अनुकूल व्यवहार विद्यालय सहायताको प्रकार वा पहुँच, विद्यार्थी वा अभिभावकहरूका अनुरोध वा सोधपूछहरूको व्यवस्थापन (सोधपूछ उपर कारवाइ), विद्यालय क्रियाकलाप/क्लब वा मञ्च (फोरमहरू)मा सहभागिता र अनुशासनात्मक कारवाहीहरूको कार्यान्वयनमा हुने भिन्नताहरूहरूबाट उत्पन्न हुन सक्छ । उदाहरणका लागि, यदि कुनै जातिको विद्यार्थी माथि उसको जातिको कारणले गर्दा अन्य विद्यार्थीहरूको तुलनामा कडा अनुशासनात्मक कारवाही भएमा, यो कार्य RDO अन्तर्गत जातीय भेदभाव हुन सक्छ ।

बाल स्याहार केन्द्र (चाइल्ड केयर सेन्टर)हरू विद्यालयहरूको रूपमा दर्ता नगरिएको भएता पनि, यिनीहरूलाई RDO अन्तर्गत सेवा प्रदायक मानिन्छन् । यदि बाल स्याहार केन्द्रले सम्भावित प्रयोगकर्ता (सेवाग्राही)लाई उसको/उनको जातिको कारणले गर्दा सेवा उपलब्ध गराउन अस्वीकार गरेमा, यो RDO को उल्लङ्घन भएको हुन सक्छ ।

RDO को दफा 27 ले वस्तु, सुविधा वा सेवाहरूको प्रावधानसँग सम्बन्धित कुनै पनि व्यक्तिले उक्त चीजहरू प्राप्त गर्ने खोज्ने (भुक्तानी गरेर वा नगरिकन) अर्को कुनै व्यक्तिलाई भेदभाव गर्नु गैर-कानूनी हो भनी उल्लेख गर्दछ:

(a) दोस्रो-उल्लिखित व्यक्ति (अर्को व्यक्ति)लाई ति मध्ये कुनै पनि उपलब्ध गराउन अस्वीकार गरेमा वा जाना-जानी उपलब्ध नगराएमा;

(b) दोस्रो-उल्लिखित व्यक्तिलाई पहिलो-उल्लेखित व्यक्तिको हकमा लागू हुने सामान्य व्यवहार जस्तै उस्तै गुणस्तर, उस्तै तरिका तथा उस्तै सर्तहरूमा वस्तु, सुविधा वा सेवाहरू उपलब्ध गराउन अस्वीकार गरेमा वा जाना-जानी उपलब्ध नगराएमा ।

RDO अन्तर्गत, नजिकको आफन्तको जातिको आधारमा गरिने भेदभाव पनि गैर-कानूनी हुन्छ । निकटतम आफन्त भन्नाले व्यक्तिको जीवन साथी, अभिभावक वा बच्चा, बाजे-बज्यै वा नाति-नातिनी, सहोदर दाजु-भाइ वा दिदी-बहिनी र वैवाहिक सम्बन्धबाट बनेका नाता-गोता (सासु-ससुरा, साला, साली आदि) भन्ने बुझिन्छ ।

B. अप्रत्यक्ष भेदभाव

गैर-जातीय आधारहरूमा न्यायसंगत मात्र नसकिने एउटै आवश्यकता वा सर्त (अवस्था) समान रूपमा विभिन्न जातिहरूका मानिसहरूमा लागू गरिएमा तथा त्यस सर्तले कुनै निश्चित जातीय समूहमा अनुचित प्रभाव पार्दछ भने त्यस्तो अवस्थामा अप्रत्यक्ष भेदभाव हुन्छ किनभने:

(i) अन्य जातीय समूहहरूका मानिसहरूको अनुपातको तुलनामा उक्त जातीय समूहका मानिसहरूको सानो अनुपातले मात्र उक्त आवश्यकता पूरा गर्न सक्ने भएकाले र/वा (ii) उक्त समूहका मानिसहरूले आवश्यकता पूरा गर्न नसक्ने भएकाले त्यो सर्त/अवस्थाले उक्त समूहका व्यक्तिहरूलाई हानि पुऱ्याएको हुन्छ ।

a) विद्यालयमा भाषा सम्बन्धी आवश्यकता

RDO अन्तर्गत भाषा जातिको परिभाषा अन्तर्गत समावेश छैन र यसले विद्यालयहरूले पठन-पाठनको माध्यम परिवर्तन गर्न आवश्यक बनाउँदैन । यद्यपि, मानिसहरूले प्रयोग गर्ने भाषा प्रायः उनीहरूको जातिसँग सम्बन्धित हुने भएकाले, भाषामा आधारित व्यवहारले निश्चित जातीय समूहहरूविरुद्ध भेदभाव हुन सक्छ ।

शिक्षामा अप्रत्यक्ष भेदभाव विद्यालयले प्रत्येक विद्यार्थी/प्रत्याशि विद्यार्थीलाई एउटा आम आवश्यकता लाहा, जुन आवश्यकताले निश्चित जातीय समूहहरूबाट आएका विद्यार्थीहरूलाई भेदभावपूर्ण प्रभाव पार्दछ र त्यो आवश्यकता गैर-जातीय आधारमा उचित नहुने हुँदा, हुन सक्छ । भाषासँग सम्बन्धित अप्रत्यक्ष भेदभाव निम्न परिस्थितिहरूमा उत्पन्न हुन सक्छ:

📖 भर्ना गर्दा भाषा सम्बन्धी आवश्यकता

कुनै उचित कारण विना यदि कुनै विद्यालयले सबै आवेदक विद्यार्थी तथा उनीहरूका अभिभावकहरूलाई अन्तर्वार्ताको दौरान क्यान्टोनेज (Cantonese) मा बोल्नुपर्ने आवश्यकतालाई विद्यालयमा आवेदन दिनका लागि पूर्व-सर्तको रूपमा राखेमा तथा निश्चित जातिका मानिसहरू यो आवश्यकताको पालना गर्न असक्षम भएमा ।

(विद्यालय/किन्डरगार्टेनहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #2 र अभिभावक/विद्यार्थीहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #1 हेर्नुहोस्)

📖 विद्यालयका सूचनाहरू तथा सञ्चार

यदि विद्यालयले कुनै उचित कारणविना चिनियाँ नबोल्ने, नपढ्ने वा नलेख्ने जातीय अल्पसङ्ख्यक अभिभावकहरूलाई चिनियाँ भाषामा मात्र सञ्चार (सूचना)हरू उपलब्ध गराएमा ।

(विद्यालय/किन्डरगार्टेनहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #3 र अभिभावक/विद्यार्थीहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #5 हेर्नुहोस्)

संक्षिप्तमा विद्यालयहरूले प्रत्येक विद्यार्थीहरूलाई कुनै पनि भाषा अवरोध विना नै अध्ययन गर्ने समान अवसर उपलब्ध छ भनी सुनिश्चित गर्न आवश्यक छ ।

b) धार्मिक अभ्यास (परम्परा) तथा विद्यालयका नियम

RDO ले हङकङमा धार्मिक भेदभावलाई समावेश नगर्ने भए तापनि जाति तथा धर्मको बीचमा स्पष्ट रेखा कोर्न प्रायः गाह्रो हुन्छ । धार्मिक तथा सांस्कृतिक परम्पराहरू जातीय पहिचानसँग जोडिएका हुन सक्छ । कुनै धार्मिक समूहहरू जो कुनै निश्चित जातीय मूल(हरू)का मानिसहरूसँग निकट रूपमा जोडिएका हुन्छन्, उनीहरूका लागि जातीय पहिचानमा कहिलेकाहीं धार्मिक पहिचान पनि समावेश हुन्छ । त्यस्ता अवस्थाहरूमा धार्मिक अभ्यासहरूलाई असर पार्ने कुनै लागू गरिएको अवस्था वा आवश्यकताले जातिको आधारमा अप्रत्यक्ष भेदभावलाई निम्त्याउन सक्छ । विद्यालयको पोशाक सम्बन्धी नियमहरूले विद्यार्थीहरूको सांस्कृतिक, धार्मिक तथा जातीय परम्परालाई ध्यानमा राख्नु उपयुक्त हुन्छ । अन्यथा कानून अन्तर्गतका बालबालिकाहरूको जातीय

समानतासँग सम्बन्धित अधिकारहरू प्रभावित हुन सक्छन् । अधिक जानकारीका लागि, तपाईंले निम्न लिङ्क मार्फत समान अवसर आयोग (EOC) ले प्रकाशित गरेको “जातीय समानता तथा विद्यालय पोशाक” भन्ने पुस्तिका हेर्नुहोस् :

www.eoc.org.hk/EOC/Upload/booklets/schoolUniform/2014_02.pdf

(विद्यालय/किन्डरगार्टेनहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #6, 7 र 8 को तथा अभिभावक/विद्यार्थीहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #8 हेर्नुहोस्)

5. जातीय दूर्यवहार भनेको के हो ?

जातीय दूर्यवहार भनेको कुनै पनि व्यक्तिको जातिको आधारमा उक्त व्यक्तिलाई गरिने अवाञ्छनीय कार्य (व्यवहार) हो ।

RDO को दफा 38 ले शैक्षिक संस्थानहरूमा हुने दूर्यवहारलाई निषेध गर्छ । यसले निम्न कार्यलाई गैर-कानूनी हो भनेर भन्छ:

- (a) कुनै शैक्षिक संस्थानको जिम्मेवार निकायको व्यक्ति वा सदस्यले उक्त शैक्षिक संस्थानको विद्यार्थीलाई वा प्रत्यासि-विद्यार्थी उपर दूर्यवहार गर्ने कार्य;
- (b) कुनै शैक्षिक संस्थानको कर्मचारीले उक्त शैक्षिक संस्थानको विद्यार्थीलाई वा प्रत्याशी-विद्यार्थी उपर दूर्यवहार गर्ने कार्य; वा
- (c) कुनै शैक्षिक संस्थानको विद्यार्थी भएको व्यक्तिले उक्त शैक्षिक संस्थानको विद्यार्थीलाई वा प्रत्याशी-विद्यार्थी उपर दूर्यवहार गर्ने कार्य;
- (d) कुनै शैक्षिक संस्थानको प्रत्याशी-विद्यार्थी वा विद्यार्थी भएको व्यक्तिले अर्को निम्न व्यक्ति उपर दूर्यवहार गर्ने कार्य –
 - (i) संस्थानको जिम्मेवार निकायको व्यक्ति वा त्यसको सदस्य; वा
 - (ii) संस्थानको कर्मचारी सदस्य ।

जातीय दूर्यवहार दुई प्रकारका हुन्छन् ।

A. अवाञ्छनीय आचरण

यदि विद्यालयको कुनै एक सदस्यले अर्को व्यक्तिको जातिको आधारमा वा अर्को व्यक्तिको निकट आफन्तको जातिको आधारमा उक्त व्यक्ति तर्फ लक्षित अवाञ्छनीय आचरणमा संलग्न भएमा, जहाँ कुनै विवेकी व्यक्ति

(रिजनेबल पर्सन)ले उक्त व्यक्तिले अपमानित, हीनताबोध वा भयभित भएको महसुस गरेको भनी अनुमान गरेको परिस्थितिहरूमा, यस्तो कार्य जातीय दूर्व्यवहार हुनसक्छ ।

जातीय दूर्व्यवहारको कुनै पनि रूप हुनसक्छ - शारीरिक, दृश्यात्मक, लिखित, अनलाइन, मौखिक वा गैर-मौखिक र एउटा घटना पनि जातीय दूर्व्यवहार हुन सक्छ । त्यस्ता कार्यहरूका उदाहरणहरूमा निम्न कुराहरू समावेश हुन सक्छन्:

- ✍ गिज्याउने नामले बोलाउने, जसलाई निश्चित जातीय समूहका व्यक्तिहरूले अपमानजनक वा अभद्र मान्न सक्छन्;
- ✍ जातीय मजाकहरू र/वा कसैको बोल्ने शैली, रूपरङ्ग वा परम्परागत खानाको बारेमा मजाक गर्ने;
- ✍ कुनै निश्चित समुदायका मानिसहरूसँग कुराकानी गर्दा अपमानजनक भाषा प्रयोग गर्ने ।

(विद्यालय/किन्डरगार्टेनहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #5 र अभिभावक/विद्यार्थीहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #3 र #7 हेर्नुहोस्)

B. प्रतिकूल वातावरण

विद्यालयको कुनै सदस्य, एकलै वा अन्य व्यक्तिहरूसँग मिलेर, अर्को व्यक्तिलाई उसको/उनको जातिको आधारमा भयभित बनाउने वातावरण सिर्जना गर्ने कार्यमा संलग्न भएमा, त्यसलाई प्रतिकूल वातावरण भन्न सकिन्छ । उदाहरणको लागि, विद्यार्थीहरूको एक समूहले केही विद्यार्थीहरूको जातिको आधारमा विद्यालयको खेल मैदानको भित्तामा केही जातीय रूपमा अपमानजनक हुने चित्र (ग्राफिटी)हरू बनाउनु वा भयभीत पार्ने खालका सन्देशहरू कोर्ने कार्य गर्नु । ग्राफिटी वा सन्देशहरूले सिधै कुनै व्यक्ति विशेष प्रति लक्षित नभए तापनि यो कार्यले उक्त जातीय विशेषका विद्यार्थीहरूलाई अपमानित वा हीनताबोध गराउन सक्छ ।

कहिलेकाहीं कुनै एउटा विद्यार्थीले सताउने मनसाय वेगर नै अर्को विद्यार्थीको बारेमा मजाक गर्न सक्छ । यद्यपि, जातीय दूर्व्यवहारको गैर-कानूनी कार्यको उत्तरदायीत्वका लागि मनसाय सान्दर्भिक तत्त्व होइन । अपमान गर्ने, हीनताबोध गराउने वा भयभित पार्ने कुनै मनसाय वा नियत नभए तापनि दूर्व्यवहारको लागि ऊ उत्तरदायी रहन्छ । त्यसकारण हामीले विद्यालय, किन्डरगार्टेन र टुटोरियल सेन्टरहरूलाई जातीय रूपमा सम्मानजनक अध्ययन गर्ने वातावरण सिर्जना गर्ने दृष्टिकोणका साथ यो प्रावधानको बारेमा सम्पूर्ण विद्यार्थीहरू र कर्मचारीमा सचेतनालाई वृद्धि गर्न सुझाव दिन्छौं ।

सेवा प्रदायकहरूको रूपमा, बाल स्याहार केन्द्रहरू पनि RDO को दफा 39 ले बाँधिएका हुन्छन्, जसमा बाल स्याहार केन्द्रहरूका कर्मचारीले अभिभावक तथा आवेदकहरू सहितका सेवा प्रयोगकर्ताहरूउपर दूर्व्यवहार गर्नु गैर-कानूनी हो भन्ने उल्लेख छ ।

6. जातीय गालीगलौज भनेको के हो ?

RDO को दफा 45 ले विद्यालयको कुनै पनि सदस्यले कुनै सार्वजनिक क्रियाकलापद्वारा जातिको आधारमा अर्को व्यक्ति(हरू)को बारेमा घृणा फैलाउने, गम्भीर अपमान गर्ने वा एकदमै भद्दा मजाक उडाउने कार्यलाई गैर-कानूनी ठहर्‍याउँछ । सार्वजनिक ठाउँमा गरिने क्रियाकलापमा अनलाइन पोस्टिङ सहित सार्वजनिक रूपमा गरिने कुनै पनि प्रकारको सञ्चार वा सर्वसाधारणहरूले देख्ने आचारण समावेश हुन्छन् ।

उदाहरणका लागि, कुनै विद्यार्थीले इन्टरनेट फोरममा भारतीय मूलको एकजना सहपाठीलाई सार्वजनिकरूपमा मजाक बनाएर अन्य व्यक्तिहरूलाई कालो छाला भएका मानिसहरूलाई विद्यालय क्याम्पसमा प्रवेश गर्नबाट शारीरिक रूपमा विरोध गर्न प्रोत्साहित गराउँछ भने, यस्तो कार्यले अर्को जातीय समूहका मानिसहरू प्रति घृणा सिर्जना गरेको कारणले जातीय गालीगलौज निम्त्याउन सक्छ । त्यसैगरी, कुनै जातीय मूलका मानिस, चाहे चिनियाँ हुन् वा गैर-चिनियाँलाई, गम्भीररूपमा मजाक उडाउने पोस्टरहरू सार्वजनिकरूपमा प्रदर्शन गर्नुलाई पनि जातीय गालीगलौज मान्न सकिन्छ ।

7. पीडित बनाउने क्रियाद्वारा हुने भेदभाव भनेको के हो?

यदि कुनै शिक्षक, विद्यालयको कर्मचारी वा विद्यार्थीले अर्को शिक्षक, विद्यालयको कर्मचारी वा विद्यार्थीलाई उनीहरूले निम्न कार्य गरेको वा गर्ने चाहना भएको कारणले गर्दा कम-अनुकूल व्यवहार गरेमा पीडित बनाउने क्रियाद्वारा गरिएको भेदभाव हुनसक्छ:

- ✍ RDO अन्तर्गतको कार्यवाही बढाएको;
- ✍ RDO अन्तर्गतको कार्यवाहीको सम्बन्धमा जानकारी वा (साक्षीको रूपमा)प्रमाण दिएको;
- ✍ कुनै व्यक्तिले RDO को उल्लङ्घन गरेको भनी अभियोग लगाएको (गलत अभियोग लगाएको र असल नियत बगेर गरिएको बेलामा बाहेक); वा
- ✍ RDO अन्तर्गतको वा RDOलाई आधार (सन्दर्भ) मानी गरिएका अन्य कार्यहरू ।

(अभिभावक/विद्यार्थीहरूबाट प्रायः सोधिने प्रश्न #7 हेर्नुहोस्)

निम्न उल्लिखित उदाहरणहरूले पीडित बनाउने क्रियाद्वारा हुने भेदभावलाई निम्त्याउन सक्छन् ।

- ✍ कुनै विद्यार्थीले आफ्नो बारेमा RDO अन्तर्गत उजुरी गरेको हुनाले कुनै शिक्षकले विद्यार्थीको लागि रिफरेन्स (पत्र) लेख्न अस्वीकार गर्नु ।
- ✍ कुनै शिक्षकले आफ्नो सहपाठीलाई जातीय दूर्व्यवहार गरेको मुद्दामा साक्षीको रूपमा प्रमाण दिएको कुनै विद्यार्थीलाई सोही कारणले गर्दा आचरणमा कमजोर ग्रेड दिनु ।

8. तपाईंले भेदभावको सामना गर्नुभयो भने के-कस्ता कदमहरू चाल्न सकिन्छ?

यदि तपाईंलाई आफ्नो जातिको कारणले गर्दा विद्यालय वा बाल स्याहार केन्द्रमा भेदभावको सामना गर्नुपरेको भन्ने लाग्दछ भने तपाईंले विद्यालय वा केन्द्रको व्यवस्थापसँग आफ्ना समस्याहरूको बारेमा आवाज उठाउन सक्नुहुन्छ। विद्यालय वा केन्द्रको व्यवस्थापनले त्यसमा जवाफ (प्रतिक्रिया) दिनुपर्छ, र सम्भव भएमा उजुरीलाई आन्तरिक रूपमा समाधान गर्नुपर्छ।

तपाईंले EOC मा उजुरी दायर गर्न पनि सक्नुहुन्छ। कानूनले EOC मा दायर गरिने उजुरीहरू लिखितरूपमा र घटना भएको समयबाट 12 महिनाभित्रमा दायर गर्न आवश्यक बनाउँछ। तपाईंले हुलाक, फ्याक्स, इमेल मार्फत, अनलाइन वा व्यक्तिगतरूपमा स्वयं EOC मा गएर आफ्नो उजुरी दर्ता गर्न सक्नुहुन्छ। तपाईंलाई भाषा सम्बन्धी आवश्यकता (दोभाषे सेवा) छ भने, EOC ले तपाईंले अनुरोध गर्नुभएमा तपाईंलाई दोभाषे उपलब्ध गराउन सक्छ।

यसको अतिरिक्त, तपाईंले जिल्ला अदालतमा भेदभाव विरोधी अध्यादेशहरू अन्तर्गत घटना भएको 24 महिनाभित्रमा कानूनी कार्यवाही आरम्भ गर्न सक्नुहुन्छ।

9. गैर-कानूनी कार्यका लागि को उत्तरदायी (जिम्मेवार) हुन्छ ?

A. विद्यार्थी/विद्यालय कर्मचारी/शिक्षक/ आवेदक-विद्यार्थीहरू

यदि विद्यार्थी(हरू)/विद्यालय कर्मचारी/शिक्षक/ आवेदक-विद्यार्थीहरूले कुनै भेदभाव विरोधी अध्यादेशहरूको उल्लंघन गरेमा उनीहरू आफूले गरेका कार्यका लागि व्यक्तिगतरूपमा आफै उत्तरदायी हुनेछन्।

B. विद्यालय प्रशासकहरू/संयुक्त व्यवस्थापन समिति (IMC)

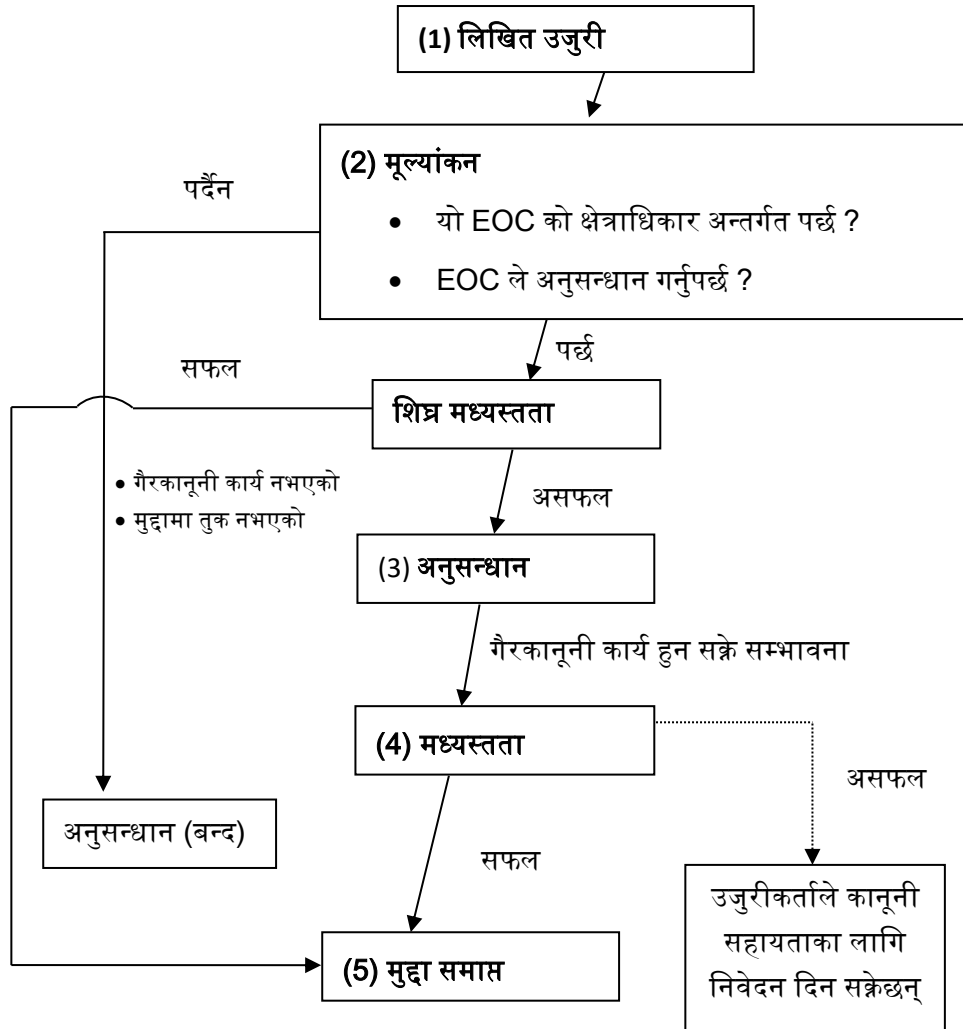
विद्यालय प्रशासकहरू र/वा IMC लाई आफ्ना कर्मचारीहरूले गरेका भेदभावका गैर-कानूनी कार्य वा दूर्यवहारको बारेमा केही थाहा नभए पनि वा उनीहरूले सो कार्य गर्न स्वीकृती नदिएको भए तापनि विद्यालयले आफ्ना कर्मचारीहरूलाई त्यसो गर्नबाट रोक्नका लागि उचित कदमहरू अपनाएको छ भनी देखाउन सक्दाको अवस्था बाहेक, विद्यालय प्रशासकहरू र/वा IMC आफ्ना कर्मचारीहरूले गरेका उक्त कार्यहरूका लागि भिक्वारियस्ली (स्थानापन्न रूपमा) उत्तरदायी हुन सक्छन्। विद्यालय कर्मचारीहरूमा शिक्षक, टिचिङ एसिस्टेन्ट, कार्यालयका क्लर्क, चौकीदार, आदि समावेश हुन्छन्। प्रशिक्षक, सामाजिक कार्यकर्ता र शिक्षकहरूलाई पनि विद्यालयका एजेन्टहरू मानिन सकिन्छ र विद्यालय प्रशासकहरू/IMC ले आफ्ना एजेन्टहरूले गरेका कुनै भेदभाव वा दूर्यवहार (उत्पीडन)को लागि स्थानापन्न उत्तरदायित्व वहन गर्नुपर्नेछ।

विद्यार्थी, अभिभावक, विद्यालय कर्मचारी र सम्पूर्ण जातीय समूहहरूका आवेदकहरू जातिको आधारमा हुने दूर्यवहारबाट मुक्त हुने कुराको हकदार हुन्छन्। यदि उनीहरूले कुनै भेदभावपूर्ण कार्यलाई विद्यालय प्रशासकहरू र/वा IMC को ध्यानाकर्षणमा ल्याएमा, विद्यालयलाई उक्त कार्यलाई रोक्नका लागि व्यावहारिक कदमहरू चाल्न र जातीय रूपमा प्रतिकूल वातावरण सिर्जना हुने अवस्था रोकथाम गर्न सुझाव दिइन्छ।

10. भेदभाव वा दूर्व्यवहारको उजुरी EOC मा गरियो भने के हुन्छ ?

EOC ले मुद्दाको मूल्याङ्कन गर्नेछ र उजुरी उपर अनुसन्धान गर्न सक्छ तथा मध्यस्तताद्वारा मुद्दाको समाधान गर्नका लागि प्रयत्न गर्नेछ । यदि सम्झौता वा समाधान गर्न असफल भएमा, उजुरीकर्ताले EOC बाट कानूनी सहायताको लागि आवेदन दिन सक्ने छन् । उजुरीको मेरिटमा आधारित भएर, कानूनी सहायता केस-वाइ-केसको आधारमा निर्णय गरिन्छ ।

EOC मा मुद्दा दायर गर्ने

11. मैले मध्यस्तता मार्फत कस्तो प्रकारको समाधान प्राप्त गर्न सक्छु ?

पक्षहरूले सम्झौताका सर्तहरू प्रस्ताव गर्न र तिनीहरूको बारेमा छलफल गर्न सक्छन् । यसमा के-के समावेश गर्न सकिन्छ भन्ने बारे केही उदाहरणहरू यसप्रकार छन्:

- ✍ क्षमायाचना;
- ✍ विद्यालयमा भर्ना;
- ✍ आर्थिक क्षतिपूर्ति;
- ✍ कर्मचारीका लागि प्रशिक्षण सञ्चालन वा व्यवस्था गर्ने वचनबद्धता; र/वा
- ✍ संस्थाका नीति वा कार्यविधिहरूको परिवर्तन गर्ने वचनबद्धता ।

यदि तपाईंलाई हडकडका भेदभाव विरोधी अध्यादेशहरू अन्तर्गतका आफ्ना अधिकारहरू, EOC को उजुरी-ह्याण्डल गर्ने कार्यविधि र/वा प्रशिक्षण तथा परामर्श सेवाहरूको बारेमा थप जानकारी चाहिएमा, कृपया EOC लाई इमेल eoc@eoc.org.hk वा फोन 2511 8211 मार्फत सम्पर्क गर्नुहोस् । EOC को कार्यालय सोमबारदेखि शुक्रबारसम्म बिहान 8:45 बजेदेखि बेलुकी 5:45 बजेसम्म खुला रहन्छ । अनुरोध गरिएमा दोभाषे सेवाहरूको व्यवस्था गरिन सकिनेछ, जुन दोभाषेहरूको उपलब्धतामा भर पर्नेछ ।

तपाईंले EOC को वेबसाइट तथा अनलाइन स्रोतहरू निम्न लिंकमा पाउनुहुनेछ: :

www.eoc.org.hk/eoc/graphicsfolder/showcontent.aspx?content=a%20world%20of%20colours

12. प्रायः सोधिने प्रश्नहरू

विद्यालय/किन्डरगार्टेनहरूबाट

1. भर्ना नीति

सवाल: एक विद्यालयको हिसाबले हामीसँग विद्यार्थीहरू छनौट गर्नको लागि मापदण्ड निर्धारण गर्ने अधिकार निहित हुन्छ । यी मापदण्डहरूले RDOको उल्लङ्घन गर्दैनन् भनेर हामीले कसरी सुनिश्चित गर्न सक्छौ ?

जवाफ: विद्यालयले विद्यार्थीहरू छनौट लागि मापदण्ड निर्धारण गर्दा, त्यस्तो मापदण्डले जाति वा भाषाको आधारमा कुनै पनि आवेदकलाई छाट्ने कार्य (स्क्रिन आउट) गर्दैन भनी सुनिश्चित गर्न आवश्यक हुन्छ, होइन भने तपाईंले कुनै जातिका आवेदकहरू विरुद्ध भेदभाव गर्न सक्नुहुनेछ । विद्यालयले गर्न आवश्यक कुरा के हो भने यसले उचित औचित्यहरूद्वारा समर्थित छनौटका समान आधारहरू सिर्जना गरेर सम्पूर्ण अभिभावकहरूलाई यी आधारहरूको बारेमा सूचित गर्नुपर्छ जसको कारण उनीहरूले आफ्नो आवेदन स्वीकृत नभएको खण्डमा सो को कारणहरू तथा औचित्य बारे बुझ्न सक्दछन् ।

2. भाषा आवश्यकता

सवाल: यदि हामीसँग कुनै क्यान्टोनिज नबोल्ने आवेदक भएमा, के किन्डरगार्टेनहरूले भर्ना अन्तरवार्ताको भाषा परिवर्तन गर्नुपर्छ ?

जवाफ: किन्डरगार्टेन भनेको कुनै पनि बच्चाको लागि व्यवस्थित शिक्षा दिने पहिलो चरण हो र यो नै उनीहरूको भाषाका सीपहरूलाई मलजल गरी हुर्काउने उत्कृष्ट समय हो । हडकडमा मातृभाषा जे भएता पनि हरेक बच्चालाई चिनियाँ र अंग्रेजी भाषा सिक्का लागि समान अवसरहरू दिइनुपर्छ । शैक्षिक प्रणालीमा प्रवेश गर्नुअघिका उनीहरूको भाषासम्बन्धी सीप (ज्ञान) किन्डरगार्टेनमा भर्ना हुनबाट वञ्चित गर्ने कारक तत्त्वको रूपमा हुनु हुँदैन ।

यद्यपि RDOले विद्यालयहरूलाई पठनपाठनको समयमा पठनपाठनको माध्यमलाई परिवर्तन गर्न आवश्यक नबनाए तापनि, RDO मा अन्तरवार्तामा प्रयोग गरिने भाषाको बारेमा कुनै विशेष छुट (अपवाद) छैन । यदि किन्डरगार्टेनहरूले कुनै न्यायसंगत कारण बिना गैर-चिनियाँ आवेदकहरूलाई क्यान्टोनिज बोल्न नजान्ने आधारमा अन्तरवार्ताका लागि इन्कार गरेमा वा चिनियाँ आवेदकहरूबाट अंग्रेजी बोल्न नजान्ने कारणले आवेदन लिन अस्वीकार गरे भने किन्डरगार्टेनहरूले अप्रत्यक्ष भेदभावका उजुरी र मुद्दाहरूको खेपु पर्ने हुनसक्छ । त्यसकारण किन्डरगार्टेनलाई छनौट वा स्क्रिनिङ गर्दा बच्चाको सिक्ने उत्प्रेरणा, अरू बच्चासँगको अन्तरक्रिया आदिलाई अवलोकन गर्ने अन्य मूल्याङ्कनका तरिकाहरू प्रयोग गर्न सुझाव दिइन्छ । भाषा अवरोधको कारणले यदि आवेदकहरूलाई निर्देशकहरू बुझ्नको लागि कठिनाई भएमा, विद्यालयहरूलाई अनुकूलता, जस्तो की दोभाषेको व्यवस्था गर्ने अथवा परिवार सदस्यहरूलाई आवेदकहरूलाई व्याख्या गर्न अनुमति दिने आदि जस्ता प्रबन्ध मिलाउन प्रोत्साहित गरिन्छ ।

(खण्ड 4B(a) अप्रत्यक्ष भेदभाव - भर्ना गर्दा भाषा सम्बन्धी आवश्यकता हेर्नुहोस्)

3. क्यान्टोनिज नबुझ्ने अभिभावकहरूसँग कुराकानी (सञ्चार)

सवाल: हामी चिनियाँ भाषा पठनपाठनको माध्यम भएको विद्यालय हौं र अभिभावकहरूका लागि हाम्रा सम्पूर्ण विद्यालयका सूचनाहरू चिनियाँ भाषामा लेखिन्छन् । चिनियाँ भाषा बोल्न र पढ्न नसक्ने अभिभावकहरूसँग हामी कसरी सञ्चार (कुराकानी) गर्न सक्छौं ?

जवाफ: विद्यालयहरूले चिनियाँ-भाषा नबोल्ने अभिभावकहरूलाई आफ्नो बच्चाको शिक्षामा वढी संलग्न हुनका लागि उनीहरूले सामना गरेका बाधाहरूलाई हटाउन विभिन्न तरिकाहरू खोज्न सक्छन् । तपाईंले

अभिभावकहरूलाई द्विभाषिक सूचनाहरू (अंग्रेजी र चिनियाँ) पठाउने बारे विचार गर्न सक्नुहुन्छ । वैकल्पिक रूपमा, तपाईंले अभिभावकहरूलाई मौखिक रूपमा सूचनाहरूको बारेमा बताउनका लागि एकजना विद्यालयको कर्मचारीलाई अह्वान सक्नुहुन्छ । शिक्षा ब्यूरोले विद्यालयहरूले चिनियाँ भाषा नबोल्ने अभिभावकहरूसँग सञ्चारलाई बलियो बनाउनका लागि जातीय अल्पसङ्ख्यक टिचिङ एसिस्टेन्ट नियुक्ति गर्न वा अनुवाद सेवा खरिद मध्ये जुन उपयुक्त हुन्छ, सो गर्नका लागि अनुदान सहायताको बढोत्तरी गरेको छ । गृह मामिला विभाग (Home Affairs Department) (वेबसाइट: www.had.gov.hk/rru/english/programmes/programmes_comm_sscem.html) द्वारा अनुदान प्राप्त दोभाषे सेवा जस्ता सामुदायिक स्रोतहरू पनि चिनियाँ-भाषा नबोल्ने अभिभावकहरूसँग कुराकानी गर्नका लागि मद्दतगार हुन सक्छ ।

(खण्ड 4B(a) अप्रत्यक्ष भेदभाव - विद्यालयका सूचना तथा सञ्चार हेर्नुहोस्)

4. अनुशासनका कारवाही

सवाल: यदि जातीय अल्पसङ्ख्यक विद्यार्थीले विद्यालयका नियमहरूको उल्लङ्घन गरेमा, हामीले उक्त विद्यार्थीलाई कार्यवाही गरेमा के हामी माथि जातिवादको आरोप लगाइन्छ त ?

जवाफ: तपाईंले कुनै विद्यार्थी कुनै विशेष जातिको भएको भनी नछुट्टाइकन विद्यालयको अनुशासन नीति अनुसार नियम उल्लङ्घन गर्ने कुनै पनि विद्यार्थी माथि अनुशासनको कार्यवाही गर्न सक्नुहुन्छ । असल अभ्यासको रूपमा, विद्यालयको नीतिले विद्यार्थीहरूलाई असावधानीपूर्वक (अन्जानमा) भेदभाव गर्दैन भनी सुनिश्चित गर्नुपर्छ । शिक्षा ब्यूरोद्वारा जारी गरिएको विद्यार्थी अनुशासनको मार्गदर्शन अन्तर्गत, विद्यालयहरू विद्यार्थीहरूका समस्याग्रस्त व्यवहारहरूलाई सम्हाल्नका लागि निष्पक्ष र एकरूपता अपनाउनुपर्छ, जबकी उनीहरूको मर्यादालाई पनि रक्षा गर्नु जरुरी हुन्छ । कुनै पनि कार्यवाहीको अन्तिम उद्देश्य भनेको विद्यार्थीहरूलाई बदनामी, हीनताबोध र मजाकको अनुभूति बिना नै आफूले गरेका कार्यहरू प्रति जिम्मेवारी लिनेतर्फ मार्गदर्शन गर्ने हो ।

5. जातीय दूर्व्यवहार (उत्पीडन)

सवाल: दुईवटा फरक जातीय समुदायका विद्यार्थीहरूले एक अर्काको जातिको गैरजिम्मेवार मजाक उडाउँछन् भने, मैले त्यसलाई जातीय दूर्व्यवहारसम्म बढ्न दिनबाट रोक्नका लागि के गर्न सक्छु ?

जवाफ: विद्यालय र शिक्षकहरूले विद्यार्थीहरू माझ आपसी सम्मान र बुझाइका मूल्य-मान्यताहरूलाई बढावा दिनुपर्छ । यो अवस्थामा उनीहरूले विद्यार्थीहरूलाई जातिको आधारमा एक अर्कोको बारेमा मजाक गर्ने कार्यले अपमान दर्शाउने हुनाले त्यसो नगर्न भनी सिकाउनु पर्छ । कसैको जातिको मजाक गर्नाले जातीय दूर्व्यवहार को रूप लिन सक्छ जसको लागि उनीहरूले कानूनी उत्तरदायित्व वहन गर्नुपर्ने हुनसक्छ भनी सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूलाई सम्झाउनका लागि पनि विद्यालयलाई सुझाव दिइन्छ ।

हामी विद्यालयलाई भेदभाव तथा दूर्व्यवहारसँग सम्बन्धित समस्याहरूलाई हेर्न (ह्याण्डल गर्न)का लागि विद्यालयलाई समान अवसर नीति तथा शिक्षक तथा स्टाफका लागि भेदभाव र दूर्व्यवहार सम्बन्धी घटनाहरू किनारा लगाउनका लागि स्पष्ट कार्यविधिहरू विकास गर्न र विद्यालयमा रोकथाममूलक भेदभाव र दूर्व्यवहार विरोधी उपायहरू घोषणा गर्न हामी दिन्छौं । विद्यालयले त्यस्ता सम्पूर्ण विषयवस्तुहरूलाई ह्याण्डल गर्नका लागि जिम्मेवारी व्यक्तिको रूपमा कुनै कर्मचारीलाई नियुक्त गर्न पनि सक्छ । यसरी विद्यालयले समान रूपमा भेदभाव वा दूर्व्यवहार (उत्पीडन)का उजुरीहरू माथि कार्यवाही गर्न सक्छ । यस

सम्बन्धमा EOC ले समान अवसरहरूमा विद्यालयका नीतिहरू तथा मार्गदर्शनहरू सिर्जना गर्नका लागि परामर्श सेवा तथा प्रशिक्षणहरू उपलब्ध गराउन सक्छ ।

(खण्ड 5A जातीय दूर्व्यवहार (उत्पीडन) भनेको के हो? –अवाञ्छनीय आचरण हेर्नुहोस्)

6. धार्मिक अभ्यास तथा विद्यालयको पोशाक नीति

सवाल: केही विद्यार्थीहरूको पगरी (टर्बान) वा हिजाब जस्तो विशेष प्रकारको कपडा वा अतिरिक्त वस्तु लगाउने धार्मिक अभ्यास छ भने के विद्यालयले आफ्नो पोशाक नीतिलाई परिमार्जन गर्न आवश्यक हुन्छ ?

जवाफ: RDO अन्तर्गत धर्मलाई निषेधित आधार मानिँदैन । यद्यपि, केही धर्महरू निश्चित जातिका मानिसहरूसँग निकट रूपमा गाँसिएका हुन्छन् । यस सम्बन्धमा, हामी विद्यालयलाई विद्यार्थीहरूका जातीय, सांस्कृतिक र धार्मिक अभ्यासहरूलाई सम्मान गरी उचित अनुकूलन (प्रबन्ध) प्रदान गर्न सुझाव दिन्छौं । विद्यालयहरूले आफ्ना नीतिहरूले विद्यार्थीहरूलाई उनीहरूको धार्मिक अभ्यासहरू विरुद्ध जान आवश्यक बनाउने छैन र यी नीतिहरूबाट शैक्षिक र सिकाइका अवसरहरूको पहुँच समेत गरी विद्यार्थीहरूका आधारभूत अधिकारहरू प्रभावित हुनेछैन भनी सुनिश्चित गर्नुपर्छ । आधारभूत सिद्धान्तहरू भनेका विद्यार्थी र अभिभावकहरूसँग निकट सम्बाद कायम राख्ने, सम्भव भएसम्म धार्मिक समुदायका नेता वा सदस्यहरूसँग परामर्श गर्ने र विकल्पहरूको खोजी गर्ने लगायत पारदर्शी ढङ्गबाट अनुकूलनहरू सम्बन्धी निर्णय गर्ने कार्यहरू हुन् । विस्तृत विवरणहरूको लागि, कृपया यस विषयसम्बन्धी EOC ले जारी गरेको पुस्तिका (तलको लिंकमा उपलब्ध छ) पढ्नुहोस्: जातीय समानता तथा विद्यालय पोशाक www.eoc.org.hk/EOC/Upload/booklets/schoolUniform/2014_02.pdf

(खण्ड 4B(b) अप्रत्यक्ष भेदभाव – धार्मिक अभ्यास (परम्परा) तथा विद्यालयका नियम हेर्नुहोस्)

7. धार्मिक क्रियाकलापहरू

सवाल: यदि विद्यार्थीले विद्यालय सम्प्रदायले भन्दा भिन्न धार्मिक अभ्यास गर्ने र आफ्नो धर्मको अभ्यासको सम्बन्धमा विद्यालयसँग विशेष अनुरोध गरेमा, जस्तै विद्यालय समयमा प्रार्थना गर्नका लागि ब्रेक (समय)को अनुरोध गरेमा, विद्यालयले यस्ता अनुरोधहरूको कसरी प्रबन्ध गर्न सक्छ ?

जवाफ: विद्यालयले विद्यार्थीहरूका सांस्कृतिक, धार्मिक तथा जातीय परम्परालाई सम्मान गर्न तथा तिनीहरूलाई ध्यानमा राख्न उपयुक्त हुन्छ । प्रश्न नं. 7 मा उल्लेख गरिएका सिद्धान्तहरूका आधारमा, विद्यार्थीहरू, उनीहरूका अभिभावकहरू तथा नेताहरू वा धार्मिक समुदायका सदस्यहरूसँग उनीहरूको धार्मिक आवश्यकताहरूको सम्बन्धमा कुनै पनि प्रकारको उचित अनुकूलन प्रदान गर्ने निर्णय गर्नुभन्दा पहिले परामर्श गर्न सुझाव दिइन्छ ।

(खण्ड 4B(b) अप्रत्यक्ष भेदभाव – धार्मिक अभ्यास (परम्परा) तथा विद्यालयका नियम हेर्नुहोस्)

8. धार्मिक उत्सवहरू

सवाल: हरेक वर्ष क्रिसमस मनाउने विद्यालयको प्रचलन रहि आएको छ । यदि हामीले क्रिस्चियन नभएका जातीय अल्पसङ्ख्यक विद्यार्थीहरूलाई भर्ना गर्नु भन्ने हामीले हाम्रो विद्यालयमा क्रिसमस मनाउने तरिकामा परिवर्तन गर्नुपर्छ?

जवाफ: विद्यालयहरू क्रिसमस वा अन्य कुनै धार्मिक बिदाहरू मनाउने तरिकाहरू छनोट गर्न स्वतन्त्र हुन्छन् । यद्यपि सम्भव हुँदासम्म विभिन्न धर्मका विद्यार्थीहरूका आवश्यकताहरूको प्रबन्ध मिलाउन सुझाव दिइन्छ । उत्सव मनाउने बेलामा, विद्यालयमा अन्य कुनै धार्मिक आस्था भएका यदि कुनै विद्यार्थीहरू छन् भने उनीहरूको धार्मिक बन्देजहरूको बारेमा अवगत हुनका लागि तथा कुनै प्रकारले लचिलो हुन उदाहरणको लागि, खानाको व्यवस्था, धार्मिक क्रियाकलापहरू आदिको प्रबन्ध गर्नको लागि हामी विद्यालयहरूलाई सुझाव दिन्छौं । हामी विद्यालयहरूलाई आफ्ना विद्यार्थीहरूमा सचेतना बढाउन तथा जातीय र धार्मिक स्वीकार्यतालाई प्रवर्द्धन गर्नका लागि विभिन्न धार्मिक अभ्यास र उत्सवहरूको बारेमा शिक्षा दिन पनि प्रोत्साहित गर्छौं ।

(खण्ड 4B(b) अप्रत्यक्ष भेदभाव-धार्मिक अभ्यास (परम्परा) तथा विद्यालयका नियम हेर्नुहोस्)

9. उजुरीको सम्बोधन

सवाल: हामीले विद्यार्थी वा अभिभावकबाट भेदभावपूर्ण व्यवहारको बारेमा उजुरी प्राप्त गर्छौं भने विद्यालयले के गर्न सक्छ ?

जवाफ: प्रश्न नं. 5 मा उल्लेख गरिए अनुसार, हामीले शिक्षकहरूलाई भेदभाव र उत्पीडन सहित समान अवसरहरूसँग सम्बन्धित समस्याहरूको समाधान गर्न स्पष्ट कार्यविधिहरू सहितको समान अवसर नीति विकास गर्न विद्यालयलाई सुझाव दिन्छौं, जसकारण शिक्षक र विद्यालय व्यवस्थापनले त्यस्ता उजुरीलाई न्यायसंगत तरिकाले व्यवस्थापन गर्न सक्छन् । विद्यालयलाई भेदभाव र उत्पीडनको उजुरी प्रमाणित हुन्छ वा हुँदैन र त्यस्तो परिस्थितिलाई सुधार गर्न कुनै कदमहरू चाल्न सकिन्छ वा सकिँदैन भनी ध्यानपूर्वक हेर्न सुझाव दिइन्छ । केही परिस्थितिहरूमा, विद्यालयले केही अभ्यासहरूमा परिवर्तन, प्रशिक्षण मार्फत विद्यार्थी र शिक्षकहरूको सचेतनामा वृद्धि, आदी जस्ता स-साना अनुकूलन (प्रबन्ध) गरेर त्यस्ता परिस्थितिहरूको समाधान गर्न सक्छ ।

10. RDO सबै जातिलाई लागू हुने

सवाल: के RDO ले अल्पसङ्ख्यक समुदायहरूलाई मात्र जातीय भेदभावबाट संरक्षण प्रदान गर्छ ? के हडकडको चिनियाँ विद्यार्थी, शिक्षक वा कर्मचारीले जातीय भेदभाव वा उत्पीडनको दाबी गर्न सक्छन् ?

जवाफ: RDO हडकडका सबैजनालाई उनीहरूको जाति, रङ, वंशज, राष्ट्रिय मूल र जातीय मूल, जे भएता पनि लागू हुन्छ । RDOले व्यक्तिको जातिको आधारमा हुने जातीय भेदभावबाट संरक्षण प्रदान गर्छ । त्यसकारण यदि हडकडमा बस्ने चिनियाँ व्यक्तिलाई ऊ चिनियाँ भएको कारणले भेदभाव गरिन्छ भने, यो जातीय भेदभाव ठहरिने छ । उदाहरणको लागि, विद्यालयको स्पोर्ट (खेलकुद) टिमहरूले गैर-चिनियाँ विद्यार्थीहरूलाई मात्र नाम दर्ता गर्न अनुमति दिएमा यो जातीय भेदभावको मुद्दा हुनसक्छ ।

13. प्रायः सोधिने प्रश्नहरू

अभिभावकहरू/विद्यार्थीहरूबाट

1. भर्ना

सवाल: म र मेरो छोरी दुबै फिलिपिनो मूलका हौं । हामी कुनै एक किन्डरगार्टेनमा भर्नाका लागि निवेदन दिन गएका थियौं । हाम्रो हाउभाउ (रूपरङ्ग) देखेर, सोधपूछ (रिसेप्शन)मा भएको कर्मचारीले हामीलाई तपाईं मध्ये कोही क्यान्टोनिज बोल्नुहुन्छ भनेर सोधे । जब हामीले हामी क्यान्टोनिज बोल्न जान्दैनौं भनी जवाफ दिँदा हामीलाई अर्को किन्डरगार्टेनमा जान भनियो । यो अस्वीकार वास्तवमै दुःखदायी थियो । यो परिस्थितिमा हामीले के गर्न सक्छौं ?

जवाफ: विद्यालयमा भर्ना हुनका लागि कुनै न्यायसंगत आधार बिना भाषा आवश्यकता लागू गरेमा RDO को उल्लङ्घन हुनसक्छ । यदि तपाईंले त्यस्तो परिस्थितिको सामना गर्नुभयो भने तपाईंले विद्यालय प्रशासकसँग कुरा गरी आफ्नो समस्या उहाँहरूलाई राख्न सक्नुहुन्छ । तपाईंलाई अझै पनि आफ्नो जातिको कारणले विद्यालयद्वारा भेदभाव गरिएको हो भन्ने लाग्छ भने तपाईंले EOC मा उजुरी दायर गर्न सक्नुहुन्छ ।

(खण्ड 4A प्रत्यक्ष भेदभाव र खण्ड 4B(b) अप्रत्यक्ष भेदभाव - भर्ना गर्दा भाषा सम्बन्धी आवश्यकता हेर्नुहोस्)

2. विद्यालय सहायता

सवाल: मेरा सबै पारिवारिक सदस्यहरू हङकङमा बस्ने पाकिस्तानी हुन् । मेरो छोरा भर्ना भएको विद्यालयले मलाई चिनियाँ भाषा नबोल्ने विद्यार्थीहरूका लागि सिकाई (लर्निंग) सहायताका स्रोतहरू अति सीमित छन् भन्यो र मलाई धेरै सहायता भएको विद्यालयमा आफ्नो छोरालाई लैजान सिफारिस गर्‍यो । मैले उक्त सुझावको पालना गर्नुपर्छ ?

जवाफ: शिक्षा ब्यूरोले चिनियाँ भाषा नबोल्ने विद्यार्थीहरूलाई चिनियाँ भाषाको गहन सिकाइका लागि विद्यालयहरूलाई आफ्नो सहायता वृद्धि गरेको छ । धेरै विद्यालयहरूले शिक्षा ब्यूरोबाट प्राप्त थप अनुदान विभिन्न दायराका सहायता उपायहरू कार्यान्वयन गर्न प्रयोग गर्छन् जस्तो कि पुल-आउट लेसन, स्कूलपछि सिकेका कुराहरूलाई एकीकृत गर्ने (एफ्टर-स्कूल कन्सोलिडेसन), थप शिक्षण कर्मचारी आदि । कुनै निर्णय गर्नुअघि विद्यालयले सरकारी सहायता कसरी प्रयोग गर्छ भन्ने बारेमा स्पष्ट हुन र आफ्नो बच्चाका चिनियाँ भाषा सिके आवश्यकता र त्यससँग सम्बद्ध कारक तत्वहरू, जस्तो कि गहन (सघन) वातावरण, उनीहरूका सामाजिक समायोजन, आदि को बारेमा स्पष्ट हुन तपाईंलाई सुझाव दिइन्छ । साथसाथै, यदि विद्यालयले यो कारण देखाएर तपाईंको बच्चालाई भर्ना गर्न अस्वीकार गर्छ वा स्थगित गर्छ भने, त्यो जातीय भेदभावको विषय हुन सक्छ र तपाईंले शिक्षा ब्यूरो र/वा EOC मा उजुरी दायर गर्न सक्नुहुन्छ ।

3. अपमानजनक नाम (शब्द) प्रयोग गर्ने

सवाल: मेरो परिवार भारतीय मूलको हो । मेरो छोरा विद्यालयबाट रूदै फर्कियो र आफ्नो सहपाठीले जातीय रूपमा अपमानजनक शब्दको प्रयोग गरी आफूप्रति मजाक गर्‍यो भनी भन्यो । के यो जातीय दूर्व्यवहार (उत्पीडन) हो र यस विषयमा मैले के गर्न सक्छु ?

जवाफ: यदि कुनै विद्यार्थीले तपाईंको छोराको मजाक उडाएमा र जातीय रूपमा अपमानजनक शब्दको प्रयोग गरेमा, र उक्त कुरा तपाईंको छोरालाई दूर्व्यवहारपूर्ण, अपमानजनक वा भयभीत गराउने खालको लागेमा,

यसलाई जातीय उत्पीडनको रूपमा लिन सकिन्छ । तपाईंलाई यो विषयलाई शिक्षक/विद्यालयको ध्यानाकर्षण गराउन सुझाव दिइन्छ, ताकी शिक्षक/विद्यालयले सम्बन्धित विद्यार्थी र अरू विद्यार्थीहरूलाई जातीय उत्पीडनको बारेमा शिक्षित बनाउन र फेरि त्यस्ता प्रकारका घटनाहरू हुनबाट रोकथाम गर्न सक्नेछन् । यदि त्यसरी अपमानजनक नाम/शब्द प्रयोग गर्ने क्रम चलिरहेमा तपाईंले EOC मा उजुरी दायर गर्न सक्नुहुन्छ ।

(खण्ड 5A जातीय दूर्व्यवहार (उत्पीडन) भनेको के हो ? –अवाञ्छनीय आचरण हेर्नुहोस्)

4. सामाजिक अन्तरक्रिया

सवाल: म र मेरी छोरी दुबै थाई मूलका हौं । मेरी छोरीले विद्यालयमा आफूसँग कोही पनि खेलन चाहन्नन् र आफूले एकलो महसुस गर्छु भनेर भन्छिन् । के यो समस्या (विषय) कानून अन्तर्गत पर्छ ?

जवाफ: विद्यार्थीहरू बीचमा हुने माथिको समस्या र यस्तै किसिमका व्यवहारहरूले RDO अन्तर्गत कुनै जातीय भेदभाव भएको भन्ने अनिवार्य छैन किनभने यहाँ अरू विद्यार्थीहरू उनीसँग खेलन नचाहनुको कारण जाति हो भन्ने कुनै स्पष्ट संकेत छैन । यद्यपि तपाईंलाई यो विषयमा शिक्षकको ध्यानाकर्षण गराउन सुझाव दिइन्छ, ताकी शिक्षकले तपाईंको बच्चा/बच्चाहरूलाई विद्यालयमा अझ राम्रोसँग घुलमिल हुनलाई मद्दत गर्न सक्नेछन् ।

5. भाषा

सवाल: मेरो श्रीमान् र म दुबै चिनियाँ होइनौं र दुबैले चिनियाँ भाषा पढ्न र लेख्न जान्दैनौं । मेरी छोरी चिनियाँ भाषा पठनपाठनको माध्यम भएको विद्यालयमा भर्ना भएकी छिन् । विद्यालयका सबै पत्राचारहरू चिनियाँ भाषामा हुन्छन् । हामीलाई विद्यालयसँग सम्बन्ध बनाउन र के पत्राचार (सूचना) गरिएको छ भन्ने थाहा पाउन कठिनाई भइरहेको छ । यस बारेमा म के गर्न सक्छु भन्ने बारे म जान्न चाहन्छु ।

जवाफ: विद्यालयले तपाईंलाई विद्यालयको जानकारीहरू पहुँच गर्ने कुनै माध्यम (उपाय) उपलब्ध गराउनुपर्छ । हामी विद्यालयले महत्त्वपूर्ण सूचनाहरूको बारेमा लिखित वा मौखिक रूपमा जानकारी गराउन कुनै उपाय फेला पार्न सक्छ कि भनी हेर्न शिक्षकसँग कुराकानी गर्न तपाईंलाई सुझाव दिन्छौं । शिक्षा ब्यूरोले जातीय अल्पसङ्ख्यक सहायकहरूको नियुक्ति वा उपयुक्त भए अनुसारका अनुवाद सेवाहरू खरिद गरेर चिनियाँ भाषा नबोल्ने अभिभावकहरूसँग विद्यालयहरूको कुराकानीलाई सुदृढ बनाउनका लागि विद्यालयहरूको अनुदान सहायतालाई परिष्कृत गरेको छ । अल्पकालीन सहायताको लागि, तपाईंले सरकारद्वारा अनुदान प्राप्त र गैसस (गैर-सरकारी संस्था)द्वारा जातीय अल्पसङ्ख्यकका लागि सञ्चालित सहायता सेवा केन्द्रहरूबाट सहायता लिन सक्नुहुन्छ, जस मध्ये केहीले अभिभावकहरूका लागि दोभाषे र अनुवाद सेवाहरू उपलब्ध गराउँछन् । यिनीहरूको सूची सरकारको जाति सम्बन्ध एकाइको वेबसाइटमा फेला पार्न सकिन्छ

www.had.gov.hk/rru/english/programmes/programmes_comm_sscem.html.

यदि विद्यालयले तपाईंलाई जानकारी प्राप्त गर्ने वैकल्पिक तरिका उपलब्ध गराउन अस्वीकार गरेमा, तपाईंले RDO अन्तर्गत उजुरी दर्ता गर्न सकिने सम्भावनाको बारेमा छलफल गर्न EOC लाई सम्पर्क गर्न सक्नुहुन्छ ।

(खण्ड 4B(a) अप्रत्यक्ष भेदभाव - विद्यालयका सूचना तथा सञ्चार हेर्नुहोस्)

6. आचरण सम्बन्धी उजुरी

सवाल: मेरो छोरी र म जातीय अल्पसङ्ख्यक समुदायका हौं। मेरो छोरीको शिक्षकले छोरीले बारम्बार विद्यालयका नियमहरूको उल्लङ्घन गरेको हुनाले उनलाई अर्को विद्यालयमा भर्ना गर्न सुझाव दिन्छिन्। मैले यसको सम्बन्धमा के गर्न सक्छु ?

जवाफ: तपाईंलाई आफ्नो छोरीको आचरणको सम्बन्धमा विद्यालयसँग कुराकानी गर्न तथा सम्भावित सुधारको मार्ग खोज्न सुझाव दिइन्छ। परामर्शदाता, सामाजिक कार्यकर्ता, शैक्षिक मनोवैज्ञानिकहरू आदि जस्ता पेशाकर्मीहरूलाई पनि यस कार्यमा संलग्न हुन सक्नुहुन्छ। जे सुकै भएता पनि, विद्यालयले तपाईंको छोरीलाई निशाना बनाउनु हुँदैन वा उचित औचित्य बिना तपाईंलाई विद्यालयबाट छोरीलाई निकाल्नका लागि आग्रह गर्नु हुँदैन। यदि तपाईंलाई शिक्षक वा विद्यालयद्वारा उनको जातिको कारणले उनीलाई कम-अनुकूलपूर्ण तरिकाले व्यवहार गरिएको छ भन्ने लाग्छ भने, तपाईंले EOC मा उजुरी दायर गर्न सक्नुहुन्छ।

7. जातीय रूढिवादी-धारणा

सवाल: मेरो शिक्षकले मेरो जातिका विद्यार्थीहरू अरू जातिका विद्यार्थीहरू भन्दा धेरै कष्ट दिने र कम मेहनती हुन्छन् भनी उल्लेख गरे। यो भनाइप्रति मलाई असहज महसुस भयो। मैले यसको लागि के गर्न सक्छु ? के यो भेदभाव हो ?

जवाफ: यदि तपाईंको शिक्षकले कुनै निश्चित जातिको बारेमा टिप्पणी गरेमा, यहाँको सन्दर्भमा तपाईंको जातिको बारेमा, जुन टिप्पणी तपाईंलाई आपत्तिजनक लाग्छ र जसले तपाईंलाई अपमानित, हीनताबोध वा भयभीत भएको महसुस गराउँछ भने, यो जातीय उत्पीडन हुन सक्छ। हामी तपाईंलाई यो विषयको बारेमा आफ्ना अभिभावक र/वा सम्बन्धित शिक्षक समक्ष कुरा राख्न र उक्त टिप्पणीले तपाईंलाई कति असहज महसुस भएको छ भन्ने बारेमा उहाँलाई बयान गर्न सुझाव दिन्छौं। यदि यस्ता टिप्पणीहरू गर्न रोकिएन भने र शिक्षकले तपाईंलाई तारो बनाउन थाले भने, तपाईंले विद्यालय व्यवस्थापन वा प्रधानाध्यापकसँग कुराकानी गर्न र EOC सँग जातीय उत्पीडन र पीडित बनाउने क्रियाद्वारा भेदभाव गरिएको सम्बन्धमा परामर्श गर्न सक्नुहुन्छ।

(खण्ड 5A जातीय दूर्व्यवहार (उत्पीडन) भनेको के हो ? – अवाञ्छनीय आचरण तथा खण्ड 7 पीडित बनाउने क्रियाद्वारा हुने भेदभाव भनेको के हो ? हेर्नुहोस्)

8. विद्यालयमा घुलमिल हुने

सवाल: अभिभावकको रूपमा मैले मूलधारको स्कूलमा मेरो जातीय अल्पसङ्ख्यक बच्चालाई घुलमिल हुनमा मद्दत गर्न के-के गर्न सक्छु ?

जवाफ: अभिभावकको रूपमा तपाईंलाई विद्यालयका नीति तथा नियमनहरूको बारेमा थाहा हुनुपर्छ र विशेषगरी यदि तपाईंलाई आफ्नो बच्चाको बारेमा कुनै अनुकूलन (प्रबन्ध) आवश्यक पर्छ भने पहिले नै विद्यालयसँग कुराकानी गर्नुपर्छ। उदाहरणको लागि, यदि तपाईंको बच्चाले कडा वा हिजाब लगाउनुपर्छ भने, सुरुमा नै विद्यालयलाई यसको बारेमा बताउन तपाईंलाई सुझाव दिइन्छ। अन्य परिस्थितिहरूमा, जस्तै तपाईंको बच्चा प्रार्थना सभामा उपस्थित हुन असमर्थ हुने भएमा वा धार्मिक कारणहरूले गर्दा खाना सम्बन्धी कुनै आवश्यकता भएमा, यसको बारेमा विकल्पहरू खोज्न विद्यालयसँग छलफल गर्नुपर्छ।

विद्यालय र शिक्षकहरूसँग सकारात्मक सम्बन्धहरू विकसित गर्न अग्रसर हुन अभिभावकहरूलाई सुझाव दिइन्छ । उदाहरणको लागि, आफ्नो बच्चाको शिक्षाको सम्बन्धमा आफ्नो प्रतिबद्धतालाई स्पष्टरूपमा दर्शाउन अभिभावकहरू अभिभावक-शिक्षक संघ (पेरेंट-टिचर एशोसिएसन)मा सहभागी हुने वा अभिभावक दिवस वा विद्यालयमा गरिने अन्य गतिविधिहरूमा उपस्थित हुन सक्नुहुन्छ । यसका साथसाथै, आफ्नो बच्चा वा विद्यालयको बारेमा तपाईंसँग भएका कुनै विशेष सरोकारको बारेमा प्रश्नहरू सोध्न नहिचकिचाउनुहोस् ।

यदि तपाईंको बच्चाले आफूलाई असहज महसुस भएको कुनै घटना वा परिस्थितिको बारेमा बताएमा, यसको बारेमा शिक्षकको ध्यानाकर्षण गराउन तपाईंलाई सुझाव दिइन्छ, ताकी उक्त परिस्थितिलाई सम्बोधन गर्न सकियोस् ।

(खण्ड 4B(b) अप्रत्यक्ष भेदभाव – धार्मिक अभ्यास (परम्परा) तथा विद्यालयका नियम हेर्नुहोस्)

14. सुझाइएका अभ्यासहरू

यी विद्यालयमा स्वस्थ बहु-सांस्कृतिक वातावरणलाई प्रवर्द्धन गर्ने सम्बन्धी केही सुझावहरू हुन् जसले जुनसुकै जाति, जातीयता र रङको भएता पनि, सबै विद्यार्थीहरू बीच पढाइको राम्रो वातावरण सिर्जना गर्न सक्छन् ।

A. विद्यालयहरूका लागि:

1. भेदभावलाई उन्मूलन गर्नेतर्फ विद्यालयको प्रतिबद्धतालाई दर्शाउने खालका समान अवसरहरूका नीतिहरू निर्माण गर्नुहोस्, भेदभावलाई रोकथाम गर्न र घुलमिल र समावेशीतालाई बढावा दिन अग्रसक्रिय उपायहरू अपनाउनुहोस् र लिङ्ग, अपांगता, पारिवारिक स्थिति र जातिमा मात्र सीमित नभई अन्य क्षेत्रहरूसँग सम्बन्धित भेदभाव र दूर्व्यवहार (उत्पीडन)का उजुरीहरूलाई सम्हाल्ने निर्देशिकाहरू उपलब्ध गराउनुहोस् ।
2. सांस्कृतिक सचेतना, संवेदनशिलता र रूढिवादी-धारणा हटाउने सम्बन्धी प्रशिक्षण सबै कर्मचारी, शिक्षकहरूका साथसाथै विद्यार्थीहरूलाई दिनुहोस् । आफ्ना कर्मचारी र शिक्षकहरूलाई जातीय अल्पसङ्ख्यक विद्यार्थीका अभिभावकहरूसँग कुराकानी गर्नका लागि साधारणतया साधारण अंग्रेजी पर्याप्त हुन्छ भनी स्मरण गराउँदै उनीहरूलाई अभिभावकहरूसँग कुराकानी गर्न प्रोत्साहित गर्नुहोस् ।
3. विद्यार्थी र अभिभावकहरूको शिक्षा, सेवा र सूचनाहरूमा पहुँच होस् भन्ने सुनिश्चित गर्न दोभाषेको साथसाथै अन्य प्रकारका अनुकूलनहरूको प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गर्नुहोस् ।
4. विभिन्न जातीय पृष्ठभूमि भएका विद्यार्थीहरूका बीचमा अन्य संस्कृति र धर्महरूप्रति सचेतना जगाउन र तिनीहरूको सम्मान गर्ने भावना विकास गर्न प्रोत्साहित गर्ने खालका क्रियाकलापहरूको आयोजना गर्नुहोस् । त्यस्ता क्रियाकलापहरूले विद्यार्थीहरूलाई क्षमतावान बनाउँछन् र तिनीहरूकाबीचमा केतुको काम गर्नेछन् ।
5. सम्भव भएसम्म चिनियाँ र गैर-चिनियाँ विद्यार्थीहरू सँगसँगै पढ्नको लागि एकीकृत कक्षाहरूको व्यवस्था गर्नुहोस् ।

6. अन्तरक्रियालाई प्रवर्द्धन गर्न र विभिन्न जातीय/सांस्कृतिक समूहका (विद्यार्थीहरू) बीचको आदानप्रदानलाई प्रवर्द्धन गर्न कक्षा, खेलकुद टिम र विद्यालय स्तरीय गतिविधिहरूमा जानाजानी जातीय समूहका विद्यार्थीहरू मिसाउनुहोस् ।
7. समाचार पत्र, पोस्टरहरू आदि जस्ता विद्यालयका आन्तरिक तथा बाह्य समाग्रीहरूमा विभिन्न जातीय अल्पसङ्ख्यक पृष्ठभूमिका विद्यार्थीहरूले हासिल गरेका उपलब्धि र योगदानहरूलाई प्रवर्द्धन गर्नुहोस् ।
8. विद्यालयका सबै नीतिहरू एकनास, समान र सबै क्षेत्रमा लागू गरिएका छन् भनी सुनिश्चित गर्नुहोस् । अपवादहरू राख्नु पर्ने ठाउँमा कार्यविधि र नियमहरू समान तरिकाले लागू गरिएका छन् भनी सुनिश्चित गर्नुहोस् ।
9. सम्भव हुनेसम्म, विद्यालयको विभिन्न अंग तथा कार्यक्रमहरूमा जातीय अल्पसङ्ख्यक अभिभावकहरूको संलग्नतालाई रोक्ने अवरोधहरूलाई हटाउनुहोस्, जस्तो कि विद्यालयका कार्यक्रमहरूको बारेमा द्विभाषिक (अंग्रेजी र चिनिया भाषामा) सूचनाहरू जारी गर्ने, अभिभावक दिवसमा दोभाषेको व्यवस्था मिलाउने र/वा विद्यार्थी-शिक्षक संघको द्विभाषिक बैठकहरू आयोजना गर्ने ।

B. अभिभावकहरूका लागि:

1. अभिभावक र विद्यालयहरूले अरूको संस्कृतिहरूको परस्पर (आपसी) मूल्य-मान्यताहरूलाई बच्चाको मन मस्तिष्कमा बसाउनका लागि सानै उमेरदेखि सँगसँगै कार्य गर्नुपर्छ, किन्डरगार्टेन वा प्राथमिक विद्यालय चरणबाटै गर्न एकदमै उपयुक्त हुन्छ ।
2. अभिभावकहरूले उनीहरू आफैं रोल मोडल बनेर तथा विद्यालय र समुदायमा सक्रिय भूमिका खेल्न र आफ्ना नानीहरूलाई वृहत् समाजमा घुलमिल हुनका लागि प्रोत्साहन गर्न सक्दछन्, उदाहरणको लागि अभिभावक दिवसमा उपस्थित हुने, परिवारका लागि गरिएका विद्यालय गतिविधिहरूमा सहभागी हुने र/वा अभिभावक शिक्षक संघ (प्यारेन्ट- टिचर एसोसिएसन) मा सहभागी हुने ।
3. अभिभावकहरूले बालबालिकाहरूका पढाइ/सिकाई र सामाजिक विकासका आवश्यकताहरूलाई अग्रसक्रिय रूपमा सम्बोधन गर्न आफ्ना बालबालिकाहरू र विद्यालयसँग खुला रूपमा कुराकानी गर्नुपर्छ ।

15. उपयोगी लिङ्क तथा सम्पर्कहरू

शिक्षा ब्यूरो

- गैर-चिनियाँ भाषी विद्यार्थीको लागि सहायता सेवा: 3540 7447
- क्षेत्रीय कार्यालयहरू
 - न्यू टेरिटोरिज् वेस्ट: : 2437 7272
 - न्यू टेरिटोरिज् इस्ट: 2639 4876
 - कोलुन: 3698 4108
 - हङकङ आइल्यान्ड: 2863 4646
- लिङ्क: www.edb.gov.hk/ncs

हङकङ क्रिस्चियन सर्भिस – चियर (CHEER)

- निःशुल्क टेलिफोन दोभाषे सेवा:
 - बहासा इन्डोनेसिया, तगालग र थाइ, सोधपूछ नम्बर: 3755 6811
 - हिन्दी र नेपाली, सोधपूछ नम्बर: 3755 6822
 - पन्जाबी र उर्दू, सोधपूछ नम्बर: 3755 6833
- लिङ्क: www.hkcs.org/gcb/cheer/cheer-e.html#3

गृह मामिला विभाग (Home Affairs Department) – रेस रिलेन्स् एकाई (Race Relations Unit)

- लिङ्क: www.had.gov.hk/rru/english/home/index.html

अस्वीकरण (डिस्क्लेमर):

यो पुस्तिका साधारण सुझाव दिने उद्देश्यको लागि हो । यसमा कानूनी शक्ति छैन र यो कुनै पनि विशेष स्थितिमा कानूनी सुझावको तात्पर्यको लागि होइन ।

यदि तपाईंलाई हडकडका भेदभाव विरोधी अध्यादेशहरू अन्तर्गतका आफ्ना अधिकारहरू र EOC का उजुरी-हेर्ने कार्यविधिको बारेमा थप जानकारी चाहिएमा, कृपया निम्न ठेगानामा सम्पर्क गर्नुहोस्:

समान अवसर आयोग
16/F, 41 Heung Yip Road

Wong Chuk Hang

हडकड

सोधपूछ: 2511 8211

फ्याक्स: 2511 8142

इमेल: eoc@eoc.org.hk

SMS सेवा मार्फत सोधपूछ (श्रवण शक्ति कमजोर भएका / बोलीमा कठिनाइ भएका मानिसहरूको लागि):
6972566616538

वेबसाइट: www.eoc.org.hk

(दोभाषे सेवा अनुरोध गरिएमा व्यवस्था गरिन सकिनेछ, जुन उपलब्धतामा भर पर्नेछ)